

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaite slijedeći ulomak:

Stado se selilo na novi pašnjak. Danima smo tapkali pustolinom. Njuške nam je prekrila prašina. Disali smo kao kroz rijedak list. Žeđ nam se zavukla pod kožu. Najslabiji su već počeli posrtati. Odjednom, cijelim se stadom pronio glas:

- Voda!

Kao u bunilu, navalili smo prema pojilu. Odjednom pohrliilo i mlado i staro. Od strašne žeđi konji su pomahnitali. Stuštili se svi u jednu gomilu, podizali na stražnja kopita, virili preko tuđih glava i bazali u krug. Nitko da se probije do vode. Nervoza i prašina.

Sve u istom grotu.

- Što je zapelo? – upitao sam najbližu kobilu.

- Ždrijebci, oni najjači, i predvodnik zagrabilo su pristup pojilu. Moramo čekati dok se najprije oni napiju.

Progurao sam se između nekoliko konja i spazio vođe kako se brčkaju u plićaku, prskaju oko sebe i polagano pljučkaju. Za to je vrijeme stado na obali skapavalo.

Zagazio sam u vodu među njih protiv Zakona. Samo su se pogledali. Predvodnik, krupan kao klisura, zgrabio me zubima za uho poput balavaca.

- To za mene ne važi! – zavrteo sam glavom. – Kakav Zakon? Ne dajem za te priče ni tri suhe slamke. Meni je od svega draža moja sloboda! Zakon, na primjer, nalaže da odrasli konji više ne smiju sisati.

- Kakva je to budalaština? - rasrdio sam se. Zašto? Zar da se odreknem takve poslastice samo zbog nekog Zakona?

U svojoj zaslijepljenosti nisam ni primjetio da je majku boljelo moje ponašanje i da se zbog mene stidjela pred stadom. Naime, svi moji vršnjaci već su odavno prestali sisati, a ja sam još uvijek navaljivao. Uzalud se ona branila i opirala. Njezino veliko, toplo srce nije moglo odoljeti mojim nasrtajima. Bio sam joj miljenik, njezina radost, njezina slabost, i to sam često iskorištavao. Salijetao sam je i navaljivao sve dok na kraju nije popustila. Tada bi ona zašla za neki žbun, pa bi mi, skrivena od pogleda ostalih konja, dopustila da sisam koliko mi srce želi.

Sanjario sam da ću postati junak, onaj koji će srušiti Zakon. Zato sam jednoga sunčanog dana, naočigled svih konja, otvoreno prišao majci. Ne mareći za njezino zaprepaštenje, vrlo sam samouvjeren spustio glavu pod njezin trbuh, ali me tada pogodio žestok udarac.

"Mora da sam se zamjerio nekome nervoznom ždrijepcu!" protutnjalo mi je kroz glavu. Sav usplahiren, povio sam rep i šiju nastojeći se zavući što dublje majci pod trbuh, gdje sam uvijek u sličnim prilikama nalazio siguran zaklon. Ali doživio sam samo još žešći sudar s kopitom.

Božidar Prosenjak – *Divlji konj*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta osam razloga čudnog ponašanja konja.	8 bodova
2. Pronađite u tekstu kako se majka osjećala zbog ponašanja mladog konja.	6 bodova
3. Izdvojite iz teksta zašto su ostali konji morali čekati pristupiti pojilu.	3 boda
4. Pronađite četiri razloga zašto nije mladi konj poštovao Zakon.	4 bodova
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje.	2 boda
6. Objasnite značenje frazema „ne dajem za te priče ni tri suhe slamke“.	2 boda

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za čovjekovo dostojanstvo, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Božidara Prosenjaka.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. držati se teme i iznositi dva argumenta koji bi potkrijepili vaše mišljenje o zadanoj problematici i zaključak koji iz toga proizlazi, **15 bodova**
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija, **2 boda**
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak, **1 bod**
4. formalno uređivanje teksta. **2 boda**

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Između mnogih životnih mogućnosti, između mnogih putova, samo je jedan primjeren čovjeku – prostran za one koji se raduju životu, za one koji ljube, skučen za one koji se raduju, za one koji se ljubavi suprotstavljaju – njegovo dostojanstvo. Čovjek je dostojan svojega imena, povjerenja koje mu je iskazano, poslanja koje mu je povjereno, u mjeri u kojoj mu je stalo do vlastita dostojanstva, do dostojanstva svakog čovjeka, do dostojanstva svakog bića, pa tako i do dostojanstva ljudi kojima nije stalo do vlastitoga dostojanstva, a kamoli do dostojanstva drugih.“

Izvor: <https://www.dijaspora.hr/ljudsko-dostojanstvo-postavlja-se-kao-temeljno-pitanje-u-zivotu/2478>

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti važnost čovjekovog dostojanstva. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

- a. Vanjski oblik sastava **2 boda**
- b. Unutarnji oblik sastava: sadržaj – 2 boda; kompozicija – 2 boda; jezična sredstva – 4 bodova; stil sastava – 3 boda **11 bodova**
- c. Opći ton djela **2 boda**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti realistički roman Mrtvi kapitali, Josipa Kozarca. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na naučeno djelo. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

- kompozicija i kratak sadržaj romana;
- pronadjenje triju osobina dominantnog književnog razdoblja u romanu;
- objašnjenje važnosti obrađenja zemlje u suprotnosti sa društvenim statusom i bogatstvom;
- objašnjenje razlike između gospođe Matković i njezinog supruga, gospodina Matkovića;
- Ankina karakterizacija sa naglaskom na razliku između nje i njezine sestre Nele.

- a. Sadržaj eseja **24 bodova**
- b. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod) **6 bodova**